

“Reventós era un referent d'honestedat política”

Dimarts 13 de gener va morir Joan Reventós, expresident del Parlament de Catalunya i fundador del PSC. Amb ell desapareix una de les figures que van marcar la transició política catalana. En aquesta entrevista, el portaveu del grup al Senat Entesa Catalana de Progrés, Isidre Molas, evoca la figura d'aquest personatge polític, de qui va seguir-ne el lideratge.

Què significa, per a la política catalana, la mort de Joan Reventós?

—La pèrdua d'una figura singular, amb una gran força històrica, i d'un valor per a Catalunya i per a les idees del socialisme i de la democràcia immens. Sempre va mostrar una gran solidesa ideològica, en el sentit que veia clar que calien instruments moderns per defensar els interessos de les persones. Va tenir una generositat política incommensurable. Això ha fet possible construir un gran partit catalanista, socialista i democràtic, com ho és el partit que ell va dirigir durant molts anys.

—Ell va ser un dels fundadors del PSC-PSOE. La política catalana d'avui no es podria entendre, doncs, sense un personatge com Reventós.

—No, no es podria entendre. En molt bona part, la política catalana d'avui és deutora de la trajectòria de la manera de ser de Joan Reventós. I no només la política, jo diria que la Catalunya d'avui és deutora de molts, però ara jo voldria destacar que els catalans tenim un deute històric amb Joan Reventós.

La seva política tenia una gran capacitat de generar adhesió. Creia molt profundament en determinats valors i els defensava amb honestedat; això inspirà tots els seus moviments. Aquest tipus de polític és el que queda en la història. I mentre són vius, contraresten els polítics que tenen preocupacions que no sempre estan vinculades directament amb deci-

sions, filosòfiques o de valors... Aquests segons, hi seran sempre; el problema és que els polítics com Joan Reventós tinguin o no el pes que els correspon.

—L'expresident de la Generalitat, Jordi Pujol, arran de la mort de Reventós, va destacar la mort de l'amic, tot i que van ser contrincants polítics. El 1980, Pujol va oferir al PSC entrar en el Govern. Creu que va ser un error de Reventós no afavorir un Govern de “concentració”, tal com s'anomena ara?

—En aquell moment fundacional crec que hauríem hagut de fer un Govern ampli. També ho he de dir, jo ho vaig veure tard, però en aquells moments calia un Govern ampli.

—Aquest error li va sortir car?

—Ell va haver de seguir una opció electoral que comportava, com a primer punt —i per pròpia decisió ètica—, que a Catalunya hi hagués una alternativa d'esquerra i catalanista, inscrita en el socialisme modern. Aquesta va ser l'opció que va fer. I va contribuir a la construcció de les institucions democràtiques catalanes, amb una aportació impagable: que només hi ha d'haver un sol poble, i que aquest poble té dretes i esquerres. Amb un estil d'oposició que defensava Catalunya i estava per sobre dels partits i per sobre de les persones.

Va defensar sempre una oposició lleial als interessos de les persones i de Catalunya. Per exemple, el retorn de la Generalitat no hauria estat possible, entre d'altres coses, sense la tossuderia de Reventós, en un moment

en què ell hauria pogut governar una altra institució. Va preferir la legitimitat històrica de la Generalitat de Catalunya, que ocupava Josep Tarradellas.

—Aquesta idea de primer Catalunya que els partits es manté avui dia en la política catalana?

—Continuo creient, i ho creuré sempre, que els interessos dels catalans estan per sobre dels d'una part de catalans que s'organitzen en partits. Aquests darrers tenen la seva lògica d'actuació, la seva recerca d'aliances legítimes. Però això es demostra sobretot amb la lleialtat dels que són a l'oposició, no dels que són al Govern. Perquè implica una manera d'entendre com s'ha de fer l'oposició, que és molt necessària en democràcia. També és cert que qui governa ha de tractar l'oposició bé, no com si fossin traïdors, sinó com els que no han guanyat aquesta vegada, però que poden guanyar a la propera, i no ha de passar res. Aquest crec que és el gran canvi que ha passat a Catalunya.

—Com coneix Reventós?

—Pasqual Maragall, Manuel Royes i jo vam ser alumnes de Joan Reventós l'any que fou detingut. Va fer un mes de classe i en tornar de la presó, la rebuda dels estudiants va fer que l'expulssessin definitivament. També el vaig conèixer perquè jo, llavors, venia llibres clandestins, i ell me'n facilitava.

El vaig conèixer com un puntal del moviment socialista de Catalunya. Durant els anys setanta es va començar a produir un procés, que ell va liderar, de creació d'una convergència dels socialistes de Catalunya amb vista a la formació d'un gran partit socialista.

El socialisme estava molt fragmentat, amb grups de tendències molt diferents i, aleshores, vam impulsar, sota el seu lideratge personal, la Convergència Socialista.

Després es va fundar el Partit Socialista de Catalunya (el PSC-Congrés). La seva línia de plantejament era que Catalunya necessitava un gran partit de l'esquerra moderna. I aquesta esquerra era socialista i democràtica.

"El retorn de la Generalitat no hauria estat possible, entre d'altres coses, sense la tossuderia de Reventós, en un moment en què ell hauria pogut governar una altra institució. Va preferir la legitimitat històrica de la Generalitat de Catalunya, que ocupava Josep Tarradellas."

Aquest era el partit que s'havia de fer, i calia aplegar tots els sectors, fos quin fos el seu registre, només calia un denominador comú.

Va tenir una forta idea d'impulsar la construcció d'aquest partit, que era essencial perquè hi hagués democràcia.

—En aquest procés d'unificació de socialistes de Catalunya, una figura relacionada directament amb Reventós, en-

cara que en una via opositora, era la de Josep Pallach.

—Pallach i Reventós havien tingut una discussió política, no personal. Discrepaven del pes que havia de tenir la relació amb el PSUC i també la manera d'entendre el treball sindical. Als anys setanta, quan hi va haver el procés de creació, d'una banda, del Reagrupament Democràtic i Socialista, i, de l'altra, de Convergència So-

En paraules d'Isidre Molas, "el socialisme de les Illes i el valencià havia de trobar els propis plantejaments".

JORDI PLAN

cialista, la discrepància no era tant en el projecte final, sinó en la via de com fer aquest procés d'unificació. Recordo, per exemple, que Pallach em va demanar una entrevista amb gent de Convergència [Convergència Socialista]. Com a representants hi vam anar Maragall i jo per explicar què volíem. I el dibuix final del partit resultant era gairebé idèntic.

—Quina era la diferència entre la via de Pallach i la de Reventós?

—Nosaltres creïem que calia, per fer un gran partit socialista, construir-lo des de l'esquerra per arribar a ser un partit socialista global. Pallach defensava que calia fer-ho des dels sectors definits com a socialdemòcrates. Pallach pensava, en el fons, que hi hauria un partit comunista molt fort. Nosaltres defensàvem que el comunisme que havíem conegut evolucionaria i s'incorporaria en la seva major part al socialisme.

—El tipus de relació amb el PSOE també va ser un element de discussió?

—No, no. Més aviat, la federació catalana del PSOE, en aquell moment, era més partidària de les tesis de Pallach que de les nostres. Però ens havíem d'entendre amb el PSOE i calia arribar a una relació estable. En vam parlar també, però en aquell moment no era el debat central, ho era el de reunir les forces.

—Quina va ser l'aportació de Reventós en la creació del Partit dels Socialistes de Catalunya?

—Va ser fonamental. Va ser un procés en el qual tots vam haver d'aprendre molt, de passar d'uns raonaments de la clandestinitat a uns de contacte amb la població. Vam aprendre què era també la política que no havíem pogut fer mai. Fins llavors havíem hagut de fer-ne de petit combat i per a sectors reduïts. Vam aprendre una cosa fonamental: la cultura del pacte, sense la qual no hi ha política i que els pactes costen. Cal que els objectius siguin molt clars, perquè sabent què es vol, és més fàcil que els pactes surtin bé.

Així, vam viure un procés de moderació, de maduració i de consolidació d'un instrument polític realment modern.

—Paral·lelament al naixement del PSPV al País Valencià, hi va haver el procés que desembocà en el PSPV-PSOE al País Valencià. Tant el paper de Joan Reventós com el d'Ernest Lluch van ser molt importants...

—El d'Ernest crec que va ser més directe. Nosaltres sempre teníem la idea que el socialisme a les Illes i al País Valencià havia de trobar els propis plantejaments, i que no s'havia de subordinar ni formar un tot unificat amb el de Catalunya, ni amb el d'Espanya. Havien de trobar el seu camí i la pròpia via d'unificació. L'únic que teníem era que hi havia uns elements culturals importants, que constituïen uns elements de proximitat i de coincidències.

Joan Reventós, segurament, va tenir un paper rellevant en aquest procés valencià, perquè ell tenia sempre moltes relacions personals i polítiques, però qui portava aquests temes al País Valencià era Ernest Lluch, que ho feia llavors com a ciutadà valencià, no com a persona del PSC.

Reventós tenia moltes relacions exteriors. Ell tenia la idea que el socialisme català no s'havia de tancar mai. També creia que calia trobar fórmules de cooperació i de relació amb el socialisme de tot arreu. Per tant, sempre impulsava aquestes relacions.

—Darrerament, quins fets polítics creieu que més el van marcar?

—Coneixent-lo, el triomf de la dreta a Espanya era una de les coses que més l'afectava. L'afectava perquè significava que alguns dels valors ideològics i socials quedaven tocats en la línia que havien anat progressant en els darrers anys. Era un retrocés. D'altra banda, l'animava la consolidació d'un partit, com ell l'havia pensat, un partit catalanista, socialista i democràtic, amb possibilitats d'accedir a la direcció de Catalunya.

—Quina lliçó de Joan Reventós remarcaria al Govern de Catalunya?

—Home, al Govern? Jo no enviaria cap lliçó al Govern, només falta que els n'enviïn, ja reben prou...

Jo l'enviaria a la societat, a les persones. Cal participar en la vida col·lectiva. I hi cal participar sempre des de la defensa d'una idea o d'uns valors propis. Si no hi participes, uns altres ho faran per tu, i hi ha el perill que alguns ho facin en contra teu.

Una democràcia es demostra quan hi ha una societat activa de gent que pensa per si mateixa. I cal ser tossut en la defensa dels valors, com ho va ser sempre Joan Reventós. Aquest era un dels seus valors. Perquè tossut també vol dir que és una mena de pedra, en el sentit que és un punt de referència permanent. Aquest és un element molt important; Reventós era un referent d'honestetat política. Era un punt de referència d'honestetat socialista i de conseqüència personal.

Enric Rimbau